

Princip, som er nedlagt dert, og jeg skal da ikke væge mig ved at svare, at Ministeriet finder det aldeles forsafteligt, aldeles umuligt at gennemføre. Sagen er nemlig den, at det ærede Medlem ser paa disse Sager med ikke ganske klar Syn for hele dette Forholds Oprindelse og retlige Betydning. Det er nemlig ikke saa, som det ærede Medlem yttrede, at det er en midlertidig fritagelse, der er givet for Præstetiende, eller at Danske Lovs 2—23—11 er en ny Lovbestemmelse. Nei, Friheden for Præstetienden skrider sig fra Christian den 3dies Tid, fra Reformationens Dage, og den var dengang et Privilegium, som blev givet de adelige Sædegaardseiere, ganske rigtigt „paa det, at de skulde holde deres Tjenere til at tiende retfærdeligen“. Denne Bestemmelse er formuleret aldeles i de samme Udtryk, gaaet over i Christian V Lovs 2—23—11, kun med det meget væsentlige Forskel, at medens det tidligere var et rent personligt Privilegium, blev det i Christian V. Lov gjort til et reelt Privilegium, idet det blev henlagt til alle Sædegaarde uden Hensyn til, hvem der eiede eller besad dem. Bestemmelsen skrider sig, som sagt, fra Reformationstiden, og findes med aldeles de samme Udtryk i Kirkeordnansen og i Necessen. Er det nu rigtigt, at dette er et reelt Privilegium, er det imidlertid ogsaa Gjenstand for Eiendoms, og i den Henseende skal jeg tillade mig at anføre en Autoritet, som ellers i andre Spørgsmaal pleier at have stor Betydning i dette Thing, nemlig den afdøde Jurist S. C. Larsen. Han erkjender, at der ved Spørgsmaal af den Besskaffhed, ikke alene er Tale om „egentlige, legemlige, rørlige og urørlige Ting“, men at der ogsaa er Tale om visse Fritagelser eller Byrder, der ere knyttede til Jorden, knyttede til Eiendommen som en Art Eiendomme, og han nævner udtrykkelig paa det Sted, hvortil jeg sigter — det er i hans Statsret Pag. 186—87 — Tiender. Den Anledning, i hvilken denne Retsskærde kommer ind paa dette Spørgsmaal, er netop ved Betragtningen af Forholdet til Grundlovens § 87, og naar det ærede Thing vil anerkjende denne Autoritet, vil man let se, at det, naar Principet fremsættes saaledes, som det ærede

Medlem gjør det i sit Lovforslag, vil føre til den Anskuelse, at Forslaget er stridende imod Grundloven. Jeg skal nu ikke videre forsøge denne juridiske Betragtning, thi det forekommer mig, at der ligger en anden Betragtning ligesaa nær, og det er den, at man, naar man, saaledes som det ærede Medlem i sit Indledningsforedrag yttrede, gennem en saadan Lov vil staafe Fædrenes Dnskab paa Børnene, vil komme til at gaa overordentlig langt ned i Rækken. Den Dnskab og den Begjærlighed, som muligvis kan have været tilstede hos de daværende adelige Besiddere, vil man nu straffe, ikke alene paa deres Efterkommere, hvoraf maasse kun meget Faa ere i Besiddelse af saadanne Eiendomme, men paa de nuværende Eiendomsbesiddere, idet man vil berøve dem en Ret, hvoraf de ere uomtvistelige Besiddere. Spørgsmaalet dreier sig heller ingenlunde her, som det ærede Medlem troede, om rene Bagateller; men det dreier sig om saadanne Eiendomsværdier, der maasse i enkelte Tilfælde ere store nok til at kunne tilintetgjøre vedkommende Eiers Evne til at kunne blive stiddende paa sin Eiendom. Jeg skal saaledes nævne det ærede Medlem et Exempel, som er mig bekjendt indenfor min Erfaringskreds. Der var Spørgsmaal om at paalægge en Hovedgaard, som hidtil havde været fri derfor, Præstetende, da det var en Gaard, som ifølge sin Oprindelse ikke ansaas for rettelig at være fri derfor. Hvad Udfald Sagen fik, skal jeg lade være usagt; jeg erindrer det ikke, men hvad jeg erindrer, er, at det, der var Spørgsmaal om at svare i Præstetiende, var 300 Tønder Byg om Aaret; det er ikke nogen ubetydelig Værdi. Talen vilde naturligvis dreie sig om et stort Antal Tønder Byg, eller hvad der svarer dertil, naar der skulde være Spørgsmaal om, at paalægge Sædegaardene Tiendeforpligtelse. Det forekommer mig dernæst ogsaa, at Lovforslaget i ethvert Tilfælde er stridende imod de Principer, man forøvrigt har søgt at gjøre gjældende betræffende Tienderne. Man har for alle andre Menneskers Vedkommende anset det for rigtigt at simplificere og ordne hele dette Spørgsmaal saaledes, at det mindst muligt kunde